

Declaració per una
Agenda urbana de Catalunya

**Agenda Urbana
de Catalunya**

Fem ara les ciutats que volem

Antecedents

01

El 25 de setembre del 2015, l'Assemblea General de Nacions Unides aprova la resolució Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible. L'Agenda 2030 conté 17 **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** amb 169 fites associades per avançar vers el desenvolupament sostenible a escala global i pren el relleu als Objectius Globals de Desenvolupament del Mil·lenni, vàlids fins al 2015. D'entre els 17 objectius, l'ODS número 11 se centra en l'assoliment de ciutats i assentaments humans que siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

02

El 30 de maig de 2016, en la reunió informal de ministres responsables de Desenvolupament Urbà celebrada als Països Baixos, s'adopta el **Pacte d'Amsterdam**. Un compromís dels estats membres de la Unió Europea per, entre altres objectius, preveure l'enfortiment de la dimensió urbana de les polítiques públiques, ja siguin nacionals o europees, amb l'objecte de garantir l'acompliment dels objectius de sostenibilitat i màxim desenvolupament del potencial urbà. A aquest efecte, la Unió Europea se centra en la millora dels instruments de regulació, finançament i intercanvi de coneixement de les polítiques públiques comunitàries, i defineix dotze objectius prioritaris per desenvolupar mitjançant grups d'experts interdisciplinaris i multinivell.

03

El 20 d'octubre de 2016, l'Assemblea General de les Nacions Unides aprova el document final de la Conferència de les Nacions Unides sobre l'Habitatge i el Desenvolupament Urbà Sostenible (Hàbitat III) celebrada a l'Equador. Com a annex del document, s'hi inclou la **Nova agenda urbana** o, altrament designada, la Declaració de Quito sobre ciutats i assentaments humans sostenibles per a totes les persones.

04

En data 4 d'abril de 2017, el Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya adopta l'Acord GOV/42/2017, per a l'elaboració de l'**Agenda urbana de Catalunya**, modificat per l'Acord GOV/126/2017, de 12 de setembre, pel qual s'estableix la iniciació formal dels treballs per a l'elaboració de l'Agenda urbana de Catalunya, i la creació de l'òrgan col·legiat al qual s'encarrega la formulació i validació dels treballs, anomenat Assemblea Urbana de Catalunya.

Context

05

Catalunya presenta un dens entramat nodal de ciutats intermèdies que, afegit a la potent àrea metropolitana de Barcelona, articulen el conjunt urbà del país. Es tracta d'un **territori dens¹, altament urbanitzat** (> 7% del territori²), on més de la meitat de la població (54%) viu en ciutats de més de 50.000 habitants. Aquesta xifra arriba fins al 81% si considerem la població resident en municipis de més de 10.000 habitants³.

06

Alhora, la influència de les àrees urbanes i metropolitanes s'estén molt més enllà dels límits físics o administratius de les nostres ciutats i abasta la pràctica totalitat del territori català. Més enllà d'impactes ambientals o de les implicacions econòmiques que les ciutats provoquen, els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya estan condicionats per les necessitats i els valors urbans, un tret hegemònic en les societats del països desenvolupats.

-
- 1 Catalunya té una extensió equivalent al 0,7% del territori de la Unió Europea i acull l'1,5% dels seus habitants. La densitat de població és pràcticament el doble de la mitjana europea, ja que mentre Catalunya agrupa 234 h/km², la UE està en 116 h/km².
 - 2 Segons l'Observatori del Territori el grau d'artificialització de Catalunya (sòl destinat a usos urbans i infraestructures) és del 7,1%. En àmbits costaners, aquesta xifra escala, de mitjana, per sobre del 20%.
 - 3 Dades del Padró 2016.

07

Les ciutats, les àrees metropolitanes i els entorns urbans catalans són generadors de riquesa⁴, creadors d'ocupació, de prosperitat, i proveïdors de serveis bàsics. Alhora, són generadors d'oportunitats, tenen la capacitat de transformar les relacions i les interaccions socials i es configuren com potents catalitzadors en l'esfera cultural i del coneixement, sense menystenir la interrelació amb la resta de comarques amb economia agrària, ramadera o turística. L'impuls, el dinamisme i el lideratge de les ciutats en àmbits com els serveis, el coneixement, la recerca, la innovació, la tecnologia, la creativitat, la cultura i l'educació poden erigir-les com a actors privilegiats en el reclamat canvi de paradigma cap a la sostenibilitat.

08

No obstant això, les ciutats i les àrees urbanes també poden externalitzar la seva petjada ecològica, crear espais de desigualtat a través de la gentrificació o l'asimetria de serveis i de qualitat urbanística i arquitectònica, incrementar el risc de contaminació per la congestió del trànsit, depredar innecessàriament el territori i trencar la connectivitat ecològica dels espais naturals.

4 Segons s'extreu de l'Institut d'Estadística de Catalunya (dades del PIB brut, 2013), les vuit comarques amb economies no agràries de Catalunya (Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Maresme, Tarragonès, Gironès i Segrià) generen el 77% del PIB català.

La necessitat d'una Agenda urbana

09

En la proposta de la Nova agenda urbana hi ha implícita la confiança en la immensa capacitat transformadora que el **procés global d'urbanització** pot tenir a l'hora de fer un món més just, democràtic, participat i sostenible. Aquesta tendència, que és irreversible si es tenen en compte les previsions que apunten que la població mundial urbana es duplicarà l'any 2050, necessita més que mai ordenar-se d'acord amb estratègies de consens i de llarga durada. En aquest sentit, es posa de relleu que la població, les oportunitats econòmiques, la fertilitat cultural o els impactes ambientals es concentren cada cop més a les ciutats, però estenen els seus efectes a tot el territori i a tota la societat, circumstància que planteja nombrosos reptes d'equitat i sostenibilitat en matèria d'habitatge, sensellarisme, pobresa, serveis socials, infraestructures, serveis bàsics, sobirania alimentària, salut, educació, cultura, ocupació, seguretat i recursos naturals.

10

La Nova agenda urbana cerca l'assoliment d'un **model de desenvolupament urbà que sigui sostenible** des de tres dimensions: la social, l'ambiental i l'econòmica. Per tot això, la Declaració de Quito sobre ciutats i assentaments humans sostenibles per a totes les persones reafirma el compromís mundial amb el desenvolupament urbà sostenible com un pas decisiu per al desenvolupament sostenible de manera integrada i coordinada a tots els nivells: regional, nacional, subnacional i local, en un marc de governança compartida on hi siguin tots els actors i agents implicats.

11

Cal abordar amb urgència la **dimensió social de la sostenibilitat** als hàbitats urbans catalans:

- a. A les nostres ciutats afloren, entre d'altres, situacions de vulnerabilitat (exclusió social, sensellarisme, pobresa, etc.), la discriminació per motius de gènere, orientació sexual, identitat de gènere o de religió, la segregació urbana per raons de renda, la manca de cohesió social, la inadequada gestió de les crisis migratòries o la desigualtat creixent. La desigualtat social i econòmica és cada vegada més gran a les ciutats, atès que s'incrementa la precarització i la temporalitat laboral i creix el nombre de treballadors pobres, alhora que augmenta el nombre de persones en situació de vulnerabilitat. En conseqüència, la gestió de la dimensió social i intercultural de la ciutat és indispensable per garantir-ne l'equilibri i la sostenibilitat.
- b. Segons les Nacions Unides s'estima que, en termes quantitatius, l'habitatge representa a nivell global més del 70% de l'ús del sòl a la majoria de ciutats⁵.

Una prova irrefutable del lligam íntim entre ciutat i habitatge és l'aparició de disfuncions urbanes creixents en algunes ciutats catalanes com la segregació territorial dels polígons residencials, la gentrificació, l'augment dels preus de l'habitatge com a conseqüència de l'especulació urbanística, la migració dels centres cap a les perifèries, l'existència de persones en situació de vulnerabilitat, el sensellarisme, l'envelliment del parc residencial o la proliferació d'infrahabitatges. Tots aquests aspectes tenen el seu origen en la dificultat d'accés i permanència a l'habitatge. Aquestes disfuncions comporten l'aparició d'hàbitats urbans segregats socialment i físicament, d'espais col·lectius banalitzats i d'àrees urbanes especialitzades que contravenen el model urbà i territorial sostenible propugnat per

5 UN-Habitat. World Cities Report, 2016. Pàg. 47.

les Nacions Unides⁶.

- c. El rol democratitzador dels espais públics és essencial per garantir la implementació del “dret a la ciutat”⁷, atès que aquests espais poden contribuir, no només a millorar la sostenibilitat ambiental (infraestructures verdes, naturalització de l'espai públic, absorció de contaminants de l'aire per part de la vegetació, mitigació de l'efecte illa de calor, millora de la permeabilitat del sòl, etc.), sinó a la millora de la convivència a les nostres ciutats. El valor inclusiu de l'espai públic afavoreix la cohesió social i en redueix l'exclusió. Tanmateix, en termes estrictament quantitius, només el 57% de la població catalana disposa de la superfície d'espais lliures recomanada per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), establerta segons una ràtio d'entre 15-20 m²/h⁸. Així mateix, només 9 dels 28 municipis amb més de 50.000 habitants (és a dir, les àrees més urbanes de Catalunya) igualen o superen la ràtio recomanada per l'OMS.

12

És imperatiu afrontar l'immens repte de la **sostenibilitat ambiental** als nostres entorns urbans:

- a. L'explosió urbana del segle XX ha provocat que les ciutats i els seus entorns urbans siguin alhora responsables i receptors dels impactes ambientals vinculats als processos urbanitzadors i a les infraestructures urbanes i territorials associades. La dispersió poblacional aparellada ha consolidat, dècades després, una gran dependència de mitjans de mobilitat privada, elevats consums de sòl –amb la resultant pèrdua de funcions ambien-

6 Vegeu la Declaració Municipalista dels Governos Locals pel Dret a l'Habitatge i el Dret a la Ciutat, presentada el 16 de juliol del 2018, durant el High Level Political Forum de Nacions Unides.

7 Declaració de Barcelona per Hàbitat III “Espais públics”, de 4-5 d'abril de 2016.

8 Observatori del Territori, Departament de Territori i Sostenibilitat.

tals, productives i de biodiversitat–, i la segregació espacial generada per les infraestructures terrestres. La relació entre model urbà i sostenibilitat és indiscutible, i, per tant, s'evidencia la necessitat d'implicació de les ciutats en la prevenció de l'impacte ambiental de l'activitat urbana sobre els espais naturals i rurals, a fi de garantir-ne la funció ecològica, paisatgística i d'equilibri territorial.

- b.** Els impactes del canvi climàtic, la contaminació que afecta els entorns urbans i territoris allunyats de les ciutats⁹, la dependència d'un model energètic primari basat majoritàriament en combustibles fòssils i la consolidació d'un sistema de consum lineal sostingut en la predació continuada de recursos naturals i en la generació indiscriminada de residus, comporten la urgència d'un canvi de paradigma en la formulació de les polítiques urbanes per, no només aturar, sinó també revertir una tendència que ens aboca a unes pitjors condicions de vida per a les generacions futures.

- c.** A data d'avui, existeixen evidències científiques que indiquen que l'elevada mobilitat privada amb vehicles amb motor de combustió interna en les àrees urbanes i metropolitanes és l'arrel d'una crisi de salut pública. L'accidentalitat –en especial en desplaçaments per anar o tornar a la feina–, el sedentarisme o les situacions estructurals de contaminació ambiental (acústica i atmosfèrica¹⁰) tenen efectes directes sobre la salut de les persones i es tradueixen en morts per contaminació¹¹, així com un ampli espectre de patologies cardíaques, respiratòries, immunològiques, psicològiques o, fins i tot, en la reducció de les capacitats cognitives dels infants. La qualitat de vida de les persones obliga a implementar polítiques actives per

9 Com ara, per exemple, els episodis de superació de límits de l'ozó troposfèric

10 Situacions estructurals de contaminació amb nivells de qualitat de l'aire per sota del que estableix l'OMS (en el cas del pm2,5 i el NO2) i la legislació europea (en el cas del NO2)

11 Segons dades del 2017 de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, moren per contaminació un mínim de 250 persones/any a la ciutat de Barcelona. També indica que la contaminació causa gairebé 1.500 ingressos hospitalaris anuals.

revertir la situació actual¹², i la implicació de les ciutats i dels territoris en aquest aspecte no és només indispensable, sinó que és també urgent.

13

És necessari garantir la **sostenibilitat econòmica** dels nostres hàbitats urbans:

- a. Segons xifres de les Nacions Unides, el 54% de la població mundial (població urbana) genera més del 80% del PIB planetari¹³. La contribució de les ciutats en la generació de riquesa és evident, segons l'ONU, arran de l'estudi que demostra que l'impacte en termes de PIB de les principals ciutats del món supera habitualment el seu pes demogràfic nacional. De fet, aquesta és una evidència a Barcelona i la seva àrea metropolitana, on el 43% de la població de Catalunya, concentrada sobre l'1,9% del territori, genera fins el 54% del PIB català (2014). Tanmateix, aquest efecte multiplicador no es repeteix en moltes altres ciutats catalanes que mantenen un pes demogràfic superior a la seva aportació de riquesa.
- b. El turisme aporta aproximadament un 12% del PIB de Catalunya¹⁴ i el 15% de l'ocupació¹⁵, i representa una de les principals fonts de riquesa i ocupació, especialment a les ciutats i entorns urbans. Alhora, el turisme esdevé un catalitzador per al posicionament de Catalunya en l'economia global, així com una

¹² Vegeu el marc d'acció per a la salut en totes les polítiques, promogut per l'OMS (*health in all policies*), i l'existència de dos plans (2014-2016 i 2017-2020), així com el Pla interdepartamental i intersectorial de salut pública (PIINSAP) que treballen i han treballat des de fa anys per assolir els reptes de salut.

¹³ UN-Habitat. World Cities Report, 2016. Pàg. 31.

¹⁴ Dades del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

¹⁵ Pla estratègic de turisme de Catalunya 2013-2016 i Directius nacionals de turisme 2020.

via per garantir la seva connectivitat aèria. No obstant això, els efectes nocius de la massificació turística sobre determinats barris o àrees urbanes és creixent, fins al punt que pot suposar un risc per a la qualitat de vida de la població resident. La proliferació i concentració d'allotjaments turístics –en ocasions il·legals¹⁶– en els àmbits urbans, provoquen un efecte especulatiu sobre el preu dels habitatges que redunda en l'exclusió dels seus habitants, l'especialització de les seves activitats econòmiques, la mercantilització del patrimoni arquitectònic, l'empobriment del paisatge urbà, la creació d'impactes negatius sobre el patrimoni natural i la banalització de l'espai públic.

- c. Les ciutats actuen com a nodes que impulsen el coneixement i la recerca. La concentració d'activitats, de béns i serveis, pròpia de l'aglomeració urbana estimula la millora de la competitivitat, així com l'aparició i creixement de sectors quaternaris basats en el coneixement, la informació, la recerca o la cultura. Tanmateix, sectors estructurals tradicionalment vinculats a les àrees urbanes, com la indústria, han perdut pes a Catalunya durant els darrers anys¹⁷. Queda per fer molta feina per modernitzar els sectors econòmics tradicionals, per sondejar nous models econòmics més sostenibles que aprofitin el potencial urbà i valorar les oportunitats que planteja la transició energètica i l'impacte de noves tecnologies (Internet de les coses, Big Data, tecnologies de la informació i la comunicació, intel·ligència artificial, robotització, biotecnologies, nanotecnologies, etc.) en les nostres ciutats.

16 Segons el Departament d'Empresa i Coneixement, el 2011 es comptabilitzaven més d'un milió de llits en habitatges d'ús turístic no regularitzat.

17 Segons es fa constar al Pacte Nacional per a la Indústria, si l'any 2000 la indústria representava el 26,9% de l'economia catalana en termes de VAB, en l'any 2016 aquest percentatge es va reduir fins al 20,8%.

Ideal comú

14

Reconeixem i compartim els ideals i objectius cap a la sostenibilitat acordats a escala global per les Nacions Unides i la Unió Europea. En aquest sentit, ens alineem especialment amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible propugnats per l'Agenda 2030 de desenvolupament sostenible, amb la Declaració de Quito sobre ciutats i assentaments humans sostenibles per a totes les persones i amb els principis rectors de l'Agenda urbana de la Unió Europea.

15

Creiem que l'elaboració d'una Agenda urbana de Catalunya demana el **compromís de tots els actors i agents** que, d'una manera o altra, influeixen amb les seves decisions en la ciutat i el territori. Pensem que és necessària la implicació de totes les administracions, ciutadania i sectors econòmics, per tal que treballin plegats en l'objectiu de fer front als reptes que tenim com a país i també als reptes de la humanitat. En conseqüència, l'elaboració de l'Agenda urbana a Catalunya ha de ser un **procés integrador, coordinat i cohesionat**, que requereix de l'aportació de tots els nivells i totes les esferes.

16

Volem que l'Agenda urbana de Catalunya sorgeixi d'un **ampli consens**, que sigui **estratègica en les seves conclusions** i sigui assumida en l'exercici de les seves competències pels governs locals, metropolitans i de la Generalitat de Catalunya. Per tot això i per la seva evident transversalitat, la seva supervisió i validació ha de ser col·legiada.

17

Considerem que l'Agenda urbana de Catalunya ha d'assumir la diversitat del model territorial català i, per tant, la seva implementació no s'haurà de restringir només a les principals conurbacions, sinó que caldrà fer-la extensiva a la xarxa de ciutats mitjanes i petites que articulen el territori, per tal de garantir una autèntica **cohesió territorial**. Creiem que la **igualtat de drets i oportunitats** ha de ser un dels principals pilars de l'Agenda urbana de Catalunya, amb independència d'on visquin els seus ciutadans i ciutadanes.

La nostra visió

18

Creiem que **les persones han de ser al centre de les polítiques urbanes.**

19

Defensem el **dret a la ciutat**, entès com aquell dret que garanteix l'accés als béns, als drets i a les oportunitats per a tothom, que assegura la justícia social, la inclusió, les condicions de vida dignes i l'accés a serveis bàsics com són l'habitatge, l'aigua, el sanejament, l'energia i el transport.

20

Creiem que els territoris, els nuclis urbans i els àmbits rurals han de vetllar per la salut, el benestar i la prosperitat de les seves ciutadanes i ciutadans, així com garantir entorns de qualitat, vertebrar-se amb els seus territoris i ser ben governats.

21

Volem **entorns urbans saludables** lliures de contaminació. Creiem que cal reduir l'impacte ambiental que ocasionen les ciutats mitjançant la provisió de serveis urbans més eficients en l'ús dels recursos i a través de l'ús d'energies renovables. Entre altres accions, per assolir aquest objectiu cal:

- a. Garantir una gestió integrada dels recursos hídrics disponibles al nostre territori, i alhora preservar i recuperar els recursos naturals (superficials i subterranis); avançar en l'aprofitament i gestió de les aigües pluvials, en el tractament de les aigües residuals, tot assegurant-ne la reutilització i reciclatge, en l'eficiència de les infraestructures, així com en la planificació i gestió de la demanda en tots els àmbits (agrari, ramader, industrial, terciari i residencial), i abordar els períodes de sequera. Vetllar per la protecció i gestió dels ecosistemes costaners i fluvials, així com millorar la resiliència al canvi climàtic i restringir aquelles noves construccions o ampliacions d'infraestructures que suposin el deteriorament de l'espai costaner.
- b. Assolir un aire lliure d'emissions contaminants i pol·lució als entorns urbans. Reduir els efectes nocius de la contaminació i el soroll en la salut i en el medi ambient, amb la prioritat de reduir l'ús del vehicle privat amb motor de combustió interna del trànsit urbà i interurbà. Apostar per la mobilitat sostenible que comprèn el reforç del transport públic, l'estímul de la mobilitat activa (a peu o en bicicleta) i l'electrificació del parc mòbil.
- c. Vetllar per la implantació de la transició energètica cap a un model que sigui descentralitzat, connectat en xarxa, universal i es basi en energies renovables.

22

Volem ciutats que garanteixin el **benestar de les persones**, que siguin justes, ètiques, segures, cohesionades, diverses i inclusives, en les quals s'impulsin la cultura, l'educació i la creativitat, per evitar i combatre l'exclusió, la segregació i la vulnerabilitat. En definitiva, facilitar recursos a la ciutadania al llarg de la vida per construir una millor comunitat. Entre altres accions, per assolir aquest objectiu cal:

- a. Proveir entorns urbans segurs i lliures de tot tipus de violència, i assolir ciutats i territoris que siguin ètics i justos. Garantir la igualtat d'obligacions i d'oportunitats per a tothom. Fomentar una societat justa i solidària, garantir l'accés a ocupacions de qualitat amb salaris dignes, i aturar la precarietat social. Abordar les polítiques per a les famílies i les persones vulnerables amb polítiques redistributives. Impulsar l'economia social i el consum local i de productes de proximitat. Recuperar la memòria democràtica, d'acord amb els principis de la justícia transicional, com són el dret a la veritat, a la justícia, a la reparació, i establir garanties per a la no repetició.
- b. Protegir, fomentar i promoure el patrimoni històric i arquitectònic dels nostres entorns urbans, així com totes les expressions artístiques i culturals. Fomentar la riquesa patrimonial com a recurs cultural, econòmic i social. Garantir la rehabilitació, el manteniment, la difusió i la igualtat d'oportunitats en l'accés a la cultura. Impulsar la creació, la producció i la difusió de les arts escèniques, visuals, musicals, cinematogràfiques i literàries. Fomentar la cultura i l'art dins l'educació obligatòria. Reivindicar el dret a l'educació i a la cultura com a motor de desenvolupament humà, social i econòmic de les persones i les comunitats, i alhora com a element indispensable per aconseguir un desenvolupament sostenible, una ciutadania activa i una pau duradora.

- c. Promoure i protegir la diversitat, prevenir la discriminació per raons de gènere, ètnia, creença, edat, orientació sexual, identitat de gènere, ideologia política, renda o discapacitat. Gestionar l'acollida d'immigrants i refugiats mitjançant l'establiment d'un marc general per a la seva inclusió que compregui allotjament, integració cultural, provisió de serveis públics, inclusió social, mesures educatives i de mercat laboral, oportunitats per a les segones i terceres generacions i mesures contra la segregació espacial. Cercar estratègies per fer front al creixent envelliment de la població (foment de l'envelliment actiu, cures i atenció mèdica, habitatge estable, etc.), així com pensar en ciutats accessibles i habitables per a totes les generacions, especialment infants i gent gran.

23

Volem **entorns urbans de qualitat**. Ciutats que siguin accessibles per a tothom i garanteixin el dret universal a l'habitatge. Creiem en un model de ciutat compacta, mixta, connectada i amb densitats adequades, que permeti la proximitat a béns, serveis i oportunitats. Volem hàbitats ben equipats i intel·ligents amb accés al transport, a l'energia i als espais públics de qualitat que prioritzin i possibilitin els desplaçaments a peu per sobre d'altres formes de mobilitat. Entre altres accions, per assolir aquest objectiu cal:

- a.** Comprometre's amb un transport públic segur, que ajudi a vertebrar el territori, i millorar la cohesió social, que sigui sostenible, eficient, intel·ligent i sensible als col·lectius més desafavorits i a les persones usuàries que en fan un ús més intensiu. Consolidar una alternativa eficient al vehicle privat per a desplaçaments urbans i interurbans. Garantir l'eficiència de les infraestructures tot donant prioritat a les inversions en transport ferroviari i viari col·lectiu de baixes emissions, així com augmentar les eines de seguiment i millora dels serveis públics arreu del territori i millorar els instruments de finançament del transport públic de Catalunya.
- b.** Garantir a les persones l'accés a un habitatge digne, accessible, durable, sostenible ambientalment i de qualitat. Fomentar alternatives en la provisió d'habitatge i incrementar els recursos per a la millora dels parcs d'habitatge públic, amb equilibri territorial i una distribució equitativa i no discriminatòria de l'habitatge protegit en les diferents zones urbanes.
- c.** Fomentar els models urbans compactes amb densitats adequades i usos mixtos per reduir la mobilitat diària i facilitar els desplaçaments a peu (ciutats compactes, complexes, cohesionades i connectades). Implementar programes de millora de barris, mitjançant la densificació en zones de baixa densitat, la renovació de teixits urbans obsolets i l'impuls de la rehabilitació del parc edificat. Implementar planejaments estratègics més flexibles i racionalitzats.

24

Volem hàbitats urbans que afavoreixin la **prosperitat econòmica** de les persones i de les empreses. Cal explorar nous models de producció amb alt valor afegit associats al desenvolupament urbà i promoure el coneixement i la innovació. Hem d'assegurar la sostenibilitat econòmica i transitar des d'un model econòmic lineal a un de circular. Entre altres accions, per assolir aquest objectiu cal:

- a.** Fomentar el canvi de model productiu amb models empresarials innovadors (*start-ups*, TIC, biotecnologia, indústria 4.0, sector quaternari, etc.) aprofitant el potencial econòmic de l'aglomeració, i modernitzar els sectors econòmics tradicionals, com la indústria, l'edificació, la construcció i el turisme, per tal que siguin més sostenibles econòmicament i socialment. Vetllar per la sobirania digital de les ciutats i territoris, amb models col·laboratius i cooperatius digitals que promoguin una autèntica economia col·laborativa i per la responsabilitat social i ambiental de les empreses. Millorar la competitivitat dels sectors econòmics urbans.
- b.** Promoure clústers de coneixement, fomentar la implantació de noves tecnologies, facilitar la creativitat i innovació i buscar un major valor afegit en la generació de productes i serveis.
- c.** Garantir la transició cap a un model econòmic i de consum que sigui circular i verd. Incorporar i fer efectius els principis de l'economia circular, amb la reducció de residus des del disseny i distribució dels productes, fins a la gestió dels residus urbans, de manera que sigui possible el seu reciclatge, recuperació i valorització. Aconseguir així, major competitivitat, millorar l'eficiència en l'ús dels recursos i generar nous llocs de treball.

25

Volem ciutats que n'accentuin la **dimensió territorial i ambiental**. Hem d'assegurar ciutats ben articulades i connectades amb la resta d'àrees urbanes, ciutats i viles que configuren les xarxes territorials d'influència, dotades d'espais naturals i agraris que preservin els respectius valors territorials, i adaptar les ciutats i els territoris als efectes del canvi climàtic. Entre altres accions, per assolir aquest objectiu cal:

- a. Reforçar les interdependències entre les ciutats i les corresponents àrees d'influència. Establir fórmules i instruments pel reequilibri i l'equitat territorial, tant en la gestió i absorció de les externalitats i impactes negatius de les àrees urbanes, com en la racionalització dels beneficis ambientals i econòmics de la preservació dels espais oberts. Reconèixer i impulsar la protecció d'espais oberts estratègics. Vetllar per la sobirania alimentària mitjançant, entre d'altres, la protecció dels sòls amb més alt valor agrari i, en especial, els sòls periurbans. Millorar la interconnectivitat física i digital del territori, en tant que factor per a la vertebració territorial i la millora de la competitivitat.
- b. Preservar els ecosistemes amb impacte urbà, millorar els corredors biològics i les infraestructures verdes a tots els nivells, mitjançant la protecció dels rius i zones costaneres urbanes i fomentar la biodiversitat a les àrees urbanes. Vetllar per la naturalització dels espais públics a les ciutats, i suprimir l'expectativa urbanística en sectors aïllats i insostenibles.
- c. Millorar la gestió del risc, incrementar la resiliència i la capacitat d'adaptació dels sectors socioeconòmics i dels sistemes naturals, i reduir l'exposició de la població i dels sòls més vulnerables (franges litorals, zones deltaïques, àrees inundables, cursos fluvials, etc.). Moderar o restringir el creixement urbà en les àrees que, per diferents causes, puguin esdevenir més sensibles a l'impacte del canvi climàtic.

26

Volem ciutats més **ben governades**, més democràtiques i més transparents, que garanteixin una millor gestió de les polítiques urbanes i les acostin a les necessitats de la ciutadania. Cal revisar el finançament als governs locals i regionals per tal de proveir les ciutadanes i els ciutadans amb millors serveis públics. Hem d'aconseguir governs més responsables, més ètics i més eficients en la gestió del bé comú. Entre altres accions, per assolir aquest objectiu cal:

- a. Garantir els principis de descentralització i subsidiarietat en la gestió de les polítiques urbanes. Reconèixer les diverses realitats metropolitanes i territorials i vetllar per la implementació d'instruments de governança més democràtics i oberts. Enfortir i estructurar les àrees d'administració d'acord amb la proximitat a la ciutadania i amb les necessitats públiques.
- b. Fomentar la presa de decisions per part de les ciutadanes i dels ciutadans, establint eines i processos per a la coparticipació. Promoure la transparència dels governs i les administracions. Establir mecanismes per controlar la corrupció. Proporcionar i facilitar l'accés públic a l'Administració. Millorar els canals de control de la despesa pública i de la rendició de comptes. Accionar espais permanents de diàleg amb les organitzacions socials i econòmiques més representatives.
- c. Establir mecanismes de finançament a nivell local i territorial per articular les polítiques urbanes. Desenvolupar models verticals i horitzontals de distribució dels recursos financers segons les necessitats.

Crida a l'acció

27

Ens sentim interpel·lats davant dels reptes de la sostenibilitat i **ens comprometem a l'elaboració i impuls de l'Agenda urbana de Catalunya**, una iniciativa amb una mirada estratègica i holística, que sigui sensible a les diverses realitats urbanes i territorials de Catalunya i que advoqui per un desenvolupament urbà sostenible.

28

Reafirmem la necessària **sincronia** de l'Agenda urbana de Catalunya amb els objectius fixats a la Declaració de Quito sobre ciutats i assentaments humans sostenibles per a totes les persones, amb els Objectius Globals de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 i amb els principis i plans d'acció de l'Agenda urbana europea.

29

Creiem que l'Agenda urbana de Catalunya ha de tenir **capacitat d'implementació** efectiva, ha d'**integrar coherentment** totes les iniciatives públiques en matèria de sostenibilitat urbana, ha de ser susceptible de ser **implantada en el context català** i ha de ser **impulsada per tots els nivells** de govern amb dimensió urbana.

30

Encoratgem tots els governs territorials, metropolitans i locals, associacions, organitzacions i entitats amb dimensió urbana, a **col·laborar amb l'Assemblea Urbana de Catalunya** en l'elaboració de l'Agenda urbana de Catalunya.

Palau de la Generalitat de Catalunya
Barcelona, 5 de novembre de 2018
Signat pels membres de l'Assemblea Urbana de Catalunya

Amb el suport de:

Subscriuen aquesta declaració els organismes següents:

Presidència

Copresidència

Vicepresidència primera

Vicepresidència segona

Membres

Organismes observadors:

Agència Catalana de l'Aigua
Agència de l'Habitatge de Catalunya
Agència de Residus de Catalunya
Ajuntament de Cerdanyola del Vallès
Ajuntament de Granollers
Ajuntament del Vendrell
Ajuntament de Palafrugell
Ajuntament de Sabadell
Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès
Ajuntament de Terrassa
Ajuntament de Valls
Ajuntament d'Igualada
Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB)
Col·legi d'Economistes de Catalunya
Col·legi d'Enginyers, Camins, Canals i Ports de Catalunya
Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques de Catalunya
Comitè català de representants de persones amb discapacitat
Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS)
Creu Roja Catalunya
Càtedra Unesco d'Habitatge de la Universitat Rovira i Virgili
EUROCITIES
Institut Català de les Dones
Institut Català del Sòl
Institut Català de l'Energia
MedCities, Mediterranean Cities Network
METROPOLIS
Observatori del Paisatge
Observatori DESC
Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (O-HB)
Organització de Regions Unides (ORU FOGAR)
Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
Plataforma pel Transport Públic
United Cities and Local Governments (UCLG)

agendaurbana.cat